
سلامت دهان و دندانپزشکی اجتماعی

پاسخنامه آزمون ۱۴۰۱

گرد آوری: دکتر طلیعه محمودهاشمی

۲۲۱- در نیازسنجی، دامنه‌ای که برای یک شاخص تعیین شده و هر بیمار یا فرد در جامعه با آن معیار مقایسه می‌شود چه نام دارد؟

الف) هنجار (ب) میانگین (ج) انحراف معیار (د) نیاز مقایسه‌ای

پاسخ صحیح: گزینه الف، **درسنامه سلامت دهان و دندانپزشکی اجتماعی** آوید، ص ۱۰۱، خط ۸

۱- نیاز هنجاری (Normative need):

میزان نیاز افراد به خدمات سلامت به طور سنتی با توجه به هنجارها و نرم‌های جامعه‌ای که فرد در آن زندگی می‌کند، تعیین می‌شود. بدین صورت که وضعیت یک شاخص در افراد سالم مشاهده شده و یا جامعه آماری بزرگی انتخاب می‌شود و میانگین و انحراف معیار یک شاخص در این جامعه آماری تعیین می‌شود. برای تاثیرگذاری بیشتر و استفاده از روش علمی تر باید افراد را به صورت **تصادفی** انتخاب کرد.

طبق دامنه‌ی بدست آمده تحت عنوان هنجار (Norm) جایگاه فرد در طیف موردنظر به عنوان بیمار یا نیازمند دریافت خدمات سلامت درنظر گرفته می‌شود. این نیاز توسط **کارشناسان سلامت و با استفاده از شاخصهای بالینی** ارزیابی میشود (Professionally Judged Need). مانند میانگین فشارخون افراد یک جامعه.

۲۲۲- در یک آزمون غربالگری، نسبت افرادی از گروه سالم که در آزمون هم سالم تشخیص داده می‌شوند چه نام دارد؟

الف) حساسیت (ب) ویژگی (ج) ارزش پیشگویی مثبت (د) ارزش پیشگویی منفی

پاسخ صحیح: گزینه ب **درسنامه سلامت دهان و دندانپزشکی اجتماعی** آوید، ص ۱۱۲، خط ۱۰

ویژگی (Specificity) یک آزمون تشخیصی: **نسبت منفی‌های واقعی به کل افراد سالم**

(منفی واقعی + مثبت کاذب)

$$\text{ویژگی} = \frac{\text{منفی واقعی}}{\text{کل افراد سالم}}$$

۲۲۳- کدام مورد تعریف نظام سلامت است ؟

- الف) بخش سلامت هماهنگ و هدفمند
 ج) بخش خصوصی سلامت
 ب) قسمت سلامت هماهنگ و هدفمند
 د) بیمه‌های خصوصی سلامت

پاسخ صحیح: گزینه الف در برنامه سلامت دهان و دندان پزشکی اجتماعی آوید ، ص ۱۲۵ ، شکل ۲

شکل ۲-۹: بخش سلامت، نظام سلامت و نظام مراقبت سلامت

۲۲۴- فرض کنید بیمار ۶۵ ساله‌ای از ما سوال می‌کند که بعد از کشیدن دندان، برای جلوگیری از عفونت نیاز به مصرف آنتی‌بیوتیک هست یا نه. اگر این سؤال را به شکل PICO تنظیم کنیم، جزء O کدام است ؟
 الف) کشیدن دندان ب) جلوگیری از عفونت ج) مصرف آنتی‌بیوتیک د) بیمار ۶۵ ساله

پاسخ صحیح : گزینه ب ، در برنامه سلامت دهان و دندان پزشکی اجتماعی آوید ، ص ۱۴۵ ، خط ۱۰

O-پیامد (Outcome):

جزء دیگر سؤال PICO پیامد است که دربردارنده نتایج اقدامات مداخله‌ای مدنظر است.

پیامدها باید قابل اندازه‌گیری بوده و شامل کاستن یا از بین بردن علائم خاص، ارتقاء یا حفظ کردن عملکرد و بهبود بخشیدن سلامت باشند.

پیامدهای اختصاصی منجر به بهتر شدن نتایج جستجو نیز می‌شود.

در تعریف پیامد عبارت اثربخش تر بودن قابل قبول نیست، مگر اینکه ذکر شود در چه راستایی اثربخش تر

است (مثال: اثربخش تر در کاهش بروز پوسیدگی یا پیشگیری از شکستن دندانها).

۲۲۵- در مطالعات اپیدمیولوژیک، استفاده از ابزار غیردقیق یا ناکافی منجر به کدام سوگیری می‌شود؟
 الف) انتخاب نمونه ب) جمع‌آوری اطلاعات ج) پیگیری د) گزارش
 پاسخ صحیح: گزینه ب، در سنامه سلامت دهان و دندانپزشکی اجتماعی آوید، ص ۱۸۲، خط ۶

سوگیری (Bias)

عدم وجود هر گونه خطایی در مطالعه که منجر به تخمین نادرست وجود ارتباط بین دو عامل شود سوگیری نامیده می‌شود
 سوگیری در مراحل مختلف مطالعه ممکن است اتفاق بیفتد

- یکی از آنها **سوگیری انتخاب نمونه (Selection bias)** است.
 در این حالت نمونه، نماینده جمعیتی گروه هدف مطالعه نیست.
- نوع دیگر سوگیری در **جمع‌آوری اطلاعات (Information bias)** است که اگر هنگام جمع‌آوری آنها از ابزار غیر دقیق یا ناکافی استفاده شود، میتواند نتیجه غیر واقعی به دست بدهد که اعتبار داخلی (Internal validity) مطالعه را زیر سؤال می‌برد.

۲۲۶- در یک پژوهش مقطعی مشخص‌شده تعداد ۱۵۰ نفر از جمعیت ۱۰۰۰ نفری دانش‌آموزان، فاقد پوسیدگی هستند شیوع پوسیدگی در این جمعیت چقدر است؟
 الف) ۱۵٪ ب) ۶/۶٪ ج) ۸۵٪ د) ۷۰٪

پاسخ صحیح: گزینه ج، در سنامه سلامت دهان و دندانپزشکی اجتماعی آوید، ص ۳۸، خط ۱۱ - ۱۳

شیوع و بروز

شیوع: شیوع یک بیماری عبارت است از تعدادی از جمعیت که در زمان انجام مطالعه دچار آن بیماری هستند تقسیم بر جمعیت در خطر ابتلا به آن بیماری.

بروز: بروز یک بیماری عبارت است از حاصل تقسیم تعداد افراد جدیدی که به آن بیماری مبتلا شده‌اند، بر تعداد جمعیت در معرض خطر در یک بازه زمانی مشخص. **بروز بازه‌ی زمانی دارد.**

- ۲۲۷- شاخص پلاک (plaque index) برای ارزیابی کدام یک از موارد زیر به کار می‌رود ؟
- الف) سطح پوشیده از پلاک میکربی تمام دندان در کودکان
 ب) سطح پوشیده از پلاک میکربی تمام دندان در کودکان و بزرگسالان
 ج) ضخامت پلاک میکربی ناحیه یک‌سوم سرویکالی دندان کودکان و بزرگسالان
 د) ضخامت پلاک میکربی ناحیه یک‌سوم سرویکالی سطح باکال دندان کودکان و بزرگسالان

پاسخ صحیح : گزینه ج ، درسنامه سلامت دهان و دندانپزشکی اجتماعی آوید ، ص ۷۰ ، خط ۱۰

به طور وسیع در تحقیقات اپیدمیولوژیک، کارآزمایی های تجربی و بالینی و همچنین در ارزیابی های فردی جهت بررسی میزان ضخامت پلاک میکروبی در ناحیه لثه ای دندان یک سوم سرویکالی مورد استفاده قرار می گیرد. از این شاخص می توان در بررسی میزان کارایی روش های مختلف کنترل پلاک در کودکان و بزرگسالان استفاده کرد.

شاخص پلاک در سال ۱۹۶۴ توسط Silness و Loe ابداع گردید و سپس توسط لو در سال ۱۹۶۷ کامل شد. در مطالعات مختلف نشان داده شده است که این شاخص از روایی و پایایی مناسبی برخوردار است.

- ۲۲۸- «کمک به مردم برای شناسایی مشکلات و اولویت های خود» هدف کدام رویکرد ارتقاء سلامت دهان است ؟
- الف) پیشگیری ب) تغییر اجتماعی ج) توانمندسازی د) آموزشی

پاسخ صحیح : گزینه ج ، درسنامه سلامت دهان و دندانپزشکی اجتماعی ، ص ۱۹۶ ، خط ۱۳ - ۱۴

۴. توانمندسازی (Empowerment):

- هدف این رویکرد کمک به مردم برای شناسایی مشکلات یا اولویت های خود و کمک به آنها که بتوانند اعتماد به نفس و مهارت خود را برای مواجهه و مدیریت کردن این موضوعات افزایش دهند.

۲۲۹- «فرآیند اعمال نفوذ برای برانگیختن کارکنان به فعالیت در جهت تحقق اهداف» تعریف کدامیک از وظایف اصلی مدیر است؟

الف) برنامه‌ریزی ب) سازماندهی ج) کنترل د) رهبری

پاسخ صحیح: گزینه د، در *سنامه سلامت دهان و دندانپزشکی اجتماعی آوید*، ص ۲۵۲، خط ۱۳

۳. رهبری

- رهبری، فرایند اعمال نفوذ برای برانگیختن کارکنان به فعالیت در جهت تحقق اهداف است.

- رهبران برای نفوذ در زیردستان نیاز به قدرت دارند و این قدرت از منابع مختلفی همانند قدرت مرجعیت، قدرت قانونی، تنبیه و تشویق و... نشأت می‌گیرد.

- اطلاع مدیران و رهبران از انگیزه‌های کارکنان در هدایت آنان نقشی مهم دارد.

۲۳۰- کدامیک از گزینه‌های زیر بر شکل هرم سنی اثر ندارد؟

الف) مهاجرت ب) ازدواج ج) مرگ د) تولد

پاسخ صحیح: گزینه ب، *سلامت دهان و دندانپزشکی اجتماعی آوید*، ص ۵۱، خط ۸

هرم سنی با طلاق و ازدواج تغییر نمیکند. اما اینها در حرکات جمعیت تاثیر دارد.